

Dopisi.

Petrograd 16. (4.) avgusta. — η — (Dalje.) Veliko šuma je naredila pravda nihilistov. Take politične pravde vzbujajo uže same po sebi v narodu radovednost in volnenje in dajajo povod mnogo besedovati. Opomnim, koliko se je govorilo in pisalo o tistem (českem) otroku, ki je bil napisal hudodeljski listič in zato obsojen v ječo na več let. Tukaj vsled za zgovorom nihilistov se ni zgodilo samo to, ampak lopnuli ste druga na drugo obe politični stranki, zapadno-liberalna s svojimi vejami, nihilistično in komunistično in pa slavjanska, ali kakor jo liberalci imenujejo, slavofilska, moskovitarsko-reakcionerna, in razodeli ste se obe do dna srca. Večkrat se je vprašalo, kaj prav za prav hočejo ruski liberalci, glavni organ katerih so „Sankt-Peterburgskija Vedomosti“. Vlada je naredila v ruskih krajih iz milijonov grajšaških robotnikov (sužnjev) samostojne kmete, svobodne državljanje; „Moskovitarski reakcionarji“ so to osvobodjenje z navdušenostjo pozdravljali, kot vspeh dolgoletnih trudov; liberalci so želeli vse kaj drugega, — česa pa? to je ostalo za oblaki njihove modrosti. Moskvičani tirjajo, naj se ravno tako zgodí v pribaltiskih krajih — liberalci vgovarjajo, da to se pravi nemško-rijcarski mir kaliti, in sicer dozdej z vspehom; pribaltiški rijcarji uživajo še vse svoje sredno-vekovne pravice, Latijši pa in Estonci so še vedno rijcarski sužnji. Slavofilski reakcionerji so tirjali več šol, nižih in viših, zboljšanje šolskega plana, usiljeno (pomnoženo) obrazovanje, inostranih učiteljev, dokler domačih ne zadostuje — liberalci so vpili, da napliv tujih učiteljev je škodljiv, da gimnazije v Rusiji (menda razun poljskih in nemških) naj se odpravijo, jim da zadostujejo „obšče obrazovateljna učilišča“. (Kdor se želi v teh prepirih podučiti, najde gromadnih sanjarij in čenčarij v „akademičnih“ (lucus a non lucendo) Sankt-Peterburgskih „Vedomostjah“, posebno od marca do junija tega leta).

Cesarkoli se je vlada in moskovitarska stranka na poti napredka poprijela, našim liberalcem je bilo vse „škodljivo, reakcionerno, ostudno“ njih vsakdanja molitev je vedno ena: panem et circences, circenses et panem! osrečiti, zadovoljiti narod! — S čim? kako? To so prepuščali naši liberalci fantaziji, naj si drugi glavo ubijajo s to uganjko. Kar je „Sudebni Vestnik“ g. Spasoviču, advokatu toženih nihilistov opomnil, da, ako tisti g. Spasovič sedi na univerzitetni katedri, kateri sedi na advokatskem stolu, ni se čuditi, da ima g. Spasovič priložnost svoje učence pred sodnijo zastopati — to je bitko obdolženje, in menim, da listom, ki imajo velik vpliv na obšče mnenje, bi se spodobilo zbirčnim biti v besedah, „ktere vpletajo v svoje kritike; vendar resnica ostane resnica, da iz iskre postane požar — to mora biti znano liberalcem, ki vejo toliko pridigovati o škodljivem vlijanji panslavistov na mladino. Nihilisti prav za prav vže niso več samo zanikavci, oni vže niso več po primeru svojih očetov liberalcev samo vse zametovali, kar vlada v življenje vpelje, oni so jasne paragrafe napisali v svoje tajne programe in pravila: „Revolucioner pozná samo en nauk, nauk razrušenja. K temu cilju, in samo k temu, se zdaj on še uči mehanike, fizike, kemije, in če hočeš — medicine. K temu cilju se on noč in dan uči žive vednosti, poznava ti ljudi, njih karakter, položenje in vse pogoje zdajnjega družbinskega stroja vseh mogočih stanov. Cilj in konec tega učenja mu ostane vedno eden: kakor skoro mogoče, razrušiti ta poganski stroj. Revolucioner vstopa v državni, v družbeni, v tako imenovani omikani svet in živí v njem z edinim ciljem in vero, popolnega in skorega razrušenja. S tem ciljem on more in mora ži-

veti v občestvu, vendar mora revolucionerja v sebi tajiti. On se mora vkrasti v niže in više stanove, za kupčijski pult, v cerkev, v grajščino, v birokratski, vojaški, literarni, policijski svet in celó v Zimni dvorec. — Z liberalci on sme stopati v snošenja, vendar le s tem ciljem, da bi jih hujskal proti vladi in poslednji tako zadrege delal. — Čast in vednost so njemu le prazne besede — šole so škodljive itd.“ Vse naseljenje je razdeljeno v teh programah na več kategorij; više kategorije so obsojene na smrt; od bogatih mora revolucioner sè zvižajo materijalnih pripomočkov vleči, dokler ne pride čas, tudi njih podaviti; niže mora za svoje namene dobivati. Po takem programu hočejo ti možje narod osrečiti, „reakcioner“ bi rekel, iz človeške družbe narediti čedo zveri. V Parizu so bili dospeli do poskušnje — v Rusiji na vspeh take zverske vrtoglavosti še misliti ni. Menda v tem prepričanji jih tukaj sodijo ne kot revolucionerje, ampak kot ljudi, ki so ob pamet prišli. Posnamem Vam na kratko zgodovino te vrtoglavosti. Duša vsega dela je bil nek učitelj Nečajev. On si je omislil oficirsko, inženirsko, profesorsko in druge uniforme. Po tem je začel zdaj v tej zdaj v drugi uniformi prijatelje in znance obiskovati ter lagati, da je bil v tej ali tej družbi, kakoršno uniformo je ravno imel na sebi. Dalje je legal o raznih svojih zvezah, o komitetu, ki da se je ustanovil z namenom, narod osvoboditi in osrečiti, on da je komitetov delegat. Tako se mu je udalo iz nezadovoljnih učiteljev, zgubljenih študentov, obskurnih žurnalistov in podobnih oseb narediti slepo-verne hlapce njegove volje. Vstvaril je centralni krog iz 6 oseb, vsaka iz teh je morala osnovati okoli sebe drugi tak krog, in tako je šlo dalje. (Dal. prih.)

V Hartbergu na nemškem Štajerju 7. sept. (Burka naše volitve.) Čujte, drage „Novice“ tudi iz nemškega Štajarja nekoliko besedi o volitvah v deželni zbor. Danes je bila tukaj volitev trgov in mest. Kandidat liberalne stranke je bil Kaisersfeld-Blagatinšek, konservativne pa župnik fridberški dr. Rössel. Volilcev se je bilo sešlo nad 400, od katerih je dobil Kaisersfeld 327 in dr. Rössel 87 glasov. To je za dr. Rössel-ja še veliko, kajti liberaluhi so vse kriplje napeli, da še v dvorani ni bilo mirú pred njimi. Ko se je čulo ime Rösselno vo, razlegale so se z zaničljivim smehom grde besede tako, da je vladni komisar moral nesramneže pogosto zavračati. Duhovne so zasramovali, kjer koli so kterege videli; reveži še v dvorani niso imeli mirú. Po dokončani volitvi pa je bilo tako razuzdano veselje, da bi bili skoraj drug drugega od veselja snedli. Jaz sem stal pred hišo, kjer bivam in kjer je bila tudi volilna soba, ko zavpije nekdo skoz okno: „Kaisersfeld hot gsiagt!“ (K. je zmagal.) Na to skoči nekdo k meni; mislim, da je bil krojač, ker je ljubljanskemu Riesterju zeló podoben, me objame in začne: „Is dös a Fraid! Hiez hob mer ihnen zâgt! Warum is den dei Bruadar net kuman! Und der Fritz a net. Und doch hõmer gsiagt“. Jaz gledam norca nekaj časa, se obrnem in grem na drugo mesto. — V tem hipu pride godba a la Straussov orkester: trije z goslami, eden s strančico, eden z basom in dva s trobentami — in hajd! po mestu. Za „bando“ je šel tukajšnji advokat, in če se ne motim, nek učitelj, ki sta kakor dva bajaca ljudém na oknih klobuke ponujala „Kaisersfeld hoch“ kričé. Za njima pa so šli drugi liberaluški volilci. Ko pridejo na prostor sredi mesta, kjer je vihrala velikonemška zastava z imenom „svetega Kaisersfeld-a“, se tropa odkrije vedno „hoch! vivat“ kričé. Kmalu zgrabijo trije taki norci štango zastave, da bi jo nesli po mestu; al preteška jim je. Po dolgem posvetovanji polovico štange odse-

kajo, zastavo okoli štange zavijó in zavežejo, da se ni po tleh vlekla in hajdi! po mestu noter do „Tschoka“, kjer so imeli kosilo. Po kosilu je bil koncert; menda se je pela Blagatinšek na čast velikanska junaška pesem:

„Muz'ka je lepo špilala,
Mi pa smo Urha klicali!“

Bog daj norcem pamet! J. Prekopski.

Iz Belaškega okraja na Koroškem. — Ljubi Kranjci, dragi sosedje! Na vaše odprto pismo 20. dne u. m. vam žalostni naznanimo, da volitev poslancev v naš deželni zbor se ni izvršiti mogla tako, kakor smo Slovenci hoteli in bi tudi pravično bilo. Al kaj je vsega tega najbolj krivo? Ne mi Slovenci, — mi smo stali kakor možje za našo vero, naš narod, za našega cesarja, za našo Avstrijo; al vse to bilo je trn v péti našim liberalnim nemškimi in nemškutarskim nasprotnikom! Najbolj vsega tega kriv je krivični volilni red, kterege je zvita buča Schmerlingova tako izduhtala, da se le Nemcu pogača peče, Slovencem pa drobtine mečejo. Dokler se ne prenaredi volilni red, obsojeni smo Slovenci zmirom na smrt. Edini slovenski poslanec Einšpieler bo vedel odkriti Schmerlingovo hudodelstvo v celovškem zboru. Naj si le dobro nabrusi meč besede!

Slovenski volilci iz Belaškega okraja.

V Gorici 10. sept. — x+y — (*Laški poslanci našega deželnega zbora*) so se zbrali pretekli teden v Romans-u, kamor jih je bil sklical posl. Dottori. Dogovorili so se, kako se imajo obnašati Slovencem nasproti ozir jezika. Akoravno sta se poslanca mesta Gorice (dr. Deperis in dr. Maurovič) vpirala razlogom Dottori-evem, s katerim je zagovarjal lansko laško stališče v zboru — to je, naj se slovenskim poslancem ne dovoli, da bi po slovenski govorili — se je vendar sklenilo, ne vdati se v ničemur! Samo v principu priznavajo Lah Slovencem pravico, po slovenski govoriti, posluževati pa se dejansko te pravice ne smejo!! Ne mislite pa, da so Lah tako neumni, da bi svoje zahtevanje imeli za pošteno in pravično. Prisiljena trma jim je le sredstvo k dosegu njihovega namena. Oni hočejo dokazati, da je goriški zbor nemogoč, to je, da je nemogoče Lahom in Slovencem skupaj zborovati. Nasledek bi imel biti po njihovih mislih ta, da jim dovoli vlada združenje z drugimi italijanskimi okrajinami ali znabiti kakoršen si bodi poseben zastop za goriške Lahe, če treba, tudi brez mesta Gorice. Z eno besedo „la politica del Trentino“, to je njihovo gêslo. Ne bo nič, gospodje! — Prihodnjo sredo, tisti večer, predno se začne zborovanje, snidejo se vsi poslanci, laški in slovenski — povabil jih je deželni glavar — in bode se v zadnje poskusilo, stranki spraviti. Če se to ne doseže, je naš zbor pri kraji.

Iz Gorice 9. sept. ☉ — Naše ljudi na kmetih, ki prihajajo po redkem v mesto, in znabiti tudi marsikterege meščana bo mikalo izvedeti, da se bode pričelo prihodnjo spomlad neko prav potrebno delo za lepšanje mesta. Mestno starešinstvo je sprejelo ponudbo grofinje M. Coronini-evke, obstoječo v tem, da posodi ona mestu 12.000 gold. po 5% s tem pogojem, da se dá zidati nov farovž pred veliko cerkvo, da se imajo tla krog cerkve znižati in poravnati in pa da se odpre nova ulica od velike cerkve tje čez proti Rabatišču skoz vrt, ki ga je tudi grofinja C. odstopila. Kar se doneska za farovž tiče, ki ga ima po postavi dati vlada, je pogajanje že tudi pri kraji. — Pri nas je vročina, kakor meseca julija in suša (od Gorice proti jugu) žuga pokončati vse jesenske pridelke. Grozdje se nekako bolj suši, ko zori.

Iz Postojne 7. avg. — Za pogorelce na Belskem,

v Petelinjah in Radokovi vasi so se c. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojni poslala sledeča darila: od far na Vrhniki 12 gold., v Kamniku 12 gold., in v Trebnem 5 gold., od trga Ribniškega 5 gold., od sosesk v Loži 2 gold. 50 kr. in na Erzelu 2 gold. 30 kr.; od vasi Radeče na Gorenškem 90 kr., Hugo knez Windischgrätz 20 gold., soseska Planina 5 gold. 50 kr., od soseske Črni vrh pri Idriji 12 gold. 15 kr., fara Ribnica 17 gold. 63 kr.

Iz Slavenske fare na Notranjskem. — Prošnja pogorelcev Slavenske fare, Petelincev in Radohovcev je obudila blaga srca, ktera jim so res velikanske darove prinesla. Toraj se sl. deželnemu odboru in velikodušnemu dobrotniku, gospodu baronu Antonu Zoisu v imenu imenovanih nesrečnikov iz globočine srca zahvaljujem. Anton Pokorn, fajmošter.

Iz Vrhnike 8. sept. — Nedavno je bila pri nas nova volitev krajnega šolskega svetovalca za umrlim A. Lenaršičem, — al dovršila se ni, ker so kljubovali računi šolskega zaklada. V tukajšnjem šolskem svetu sedé tudi tako učeni možje, ki šole še nikoli znotraj videli niso, a dobro je pa vendar to, da vsaj debelo pisane številke nekoliko poznajo. Starodavni smešni pregovor o Vrhniki je po naši deželi dobro znan, ki pravi: „enajsto šolo je študiral na Vrhniki“, zdaj pa nekteri naši tržani pod kapitanstvom gosp. Obreze po vsej sili hočejo nas degradirati, da se ne bode več govorilo od „enajste“, ampak od „devete“ šole. To je vendar prežalostno! — Al kaj neki to pomeni, da naša dva gospoda Obreza in Mulej, ki sta dozdej zvonec nosila v našem trgu, sta zadnje dni nekako poparjena; s pobešeno glavo, z rokami v žepu (to je še ostanek prejšnje mogočnosti) in kislim obrazom se prikažeta zdaj pa zdaj na dan. Ali g. Obrezi morebiti 23letni računi županstva po glavi rojijo, ker za tolikošen kùp računov o dohodkih in stroških potrebuje se cela velika pisarnica? G. Mulej pa si sitnosti svojega sodniškega stanú menda s tem tolaži, da krompir znaša iz očitnih shramb v skrivne pod streho ali ga pa s slamnicami pokriva. Gosp. Mulej mora menda iz stoletne pratike vedeti, da bode letos hud mraz, da se tedaj že naprej mraza ogiblje. Čudno je pa vendar to, da se ta gospod mraza še za obroče boji, da ne bi popokali, kajti zakopal jih je v senó. Pa kaj bomo mi „osli“ to reč na dalje „gruntali“; mož, čegar učenost že več let obsega toliko razdelkov obrtništva in kupčijstva, bode gotovo tudi za to ravnanje svojo dobro skrivnost imel. Tedaj le čakajmo, morebiti vendar pričakamo česa, če gosp. Mulej še dolgo pri nas ostane. Če še kaj družega zvemo, kako bode gosp. Mulej s krompirjem dalje ravnal, naznanimo brž; če pa gosp. Obreza položi svoje županske in šolske račune, telegrafirali Vam bodemo hipoma to novico, in ker vidimo, da „Pressi“ včasih iz „Novic“ prinesete telegrame na Dunaj, šla bo potem tudi imenitna novica po vsem svetu, da od preteklih celih 22 let je župan račune položil, kakor včasih tudi kak grešnik čez veliko let skupaj „generalbeicht“ stori.

Iz Dritaja. Ker se je posestnik Miha Cepudar odpovedal županstvu, je bil 15. dne u. m. posestnik Anton Žurbi namesti njega za župana voljen.

Iz Ljubljane. (*Deželni zbor*) se začne, kakor po družih deželah, tako tudi v Ljubljani juter dopoldne ob 11. uri; ob 10. uri je pred začetkom zborovanja slovesna sv. maša v stolni cerkvi. Ravnokar nam je prinesel telegraf novico iz Dunaja, da je dr. Razlag imenovan za deželnega glavarja. Radujemo se, da je deželni glavar prvokrat izbran iz narodne zborove večine.

— Ravnokar pa nam je prinesel telegraf drugo novico, da je deželni šolski svetnik prof. Šolar ime-

novan za c. k. deželnega nadzornika gimnazij in realk na Kranjskem. Po takem je sl. ministerstvo nauka sprejelo željo narodne večine šolskega sveta, da se znebimo dr. Vrečkota in Holzinger-ja. Dobro! Naj bi sl. ministerstvo kmalu tudi nekatere profesorje gimnazij in realk prestavilo na taka mesta, kjer ne žalijo narodne ravnopravnosti, kakor pri nas!

— (*Veliki posestniki*) so včeraj volili 2 poslanca nemesti pl. dr. K. Wurzbacha in dr. Kluna, ki sta se odpovedala poslanstvu. Bilo je 33 velikih posestnikov pričujočih, 32 pa jih je poslalo pooblastnice, da so drugi za-nje glasovali. Žalibog, da od naše narodne stranke jih ni prišlo k volitvi toliko, da bi bili mogli vse poslance pooblastnice prevzeti! Izvoljena sta bila dr. vitez Zavinšek s 46 glasovi in grof Ludevik Blagaj s 45 glasovi — oba decembrista (ustavoverske stranke). Grof Artur Nugent, grajščak Kosteljski (iskreni narodnjak, bivajoč v Karlovcu, ki je bil pri volitvi osebno pričujoč) in dr. Karol Ahačič, kandidata naše narodne stranke, dobila sta vsak po 16 glasov. Sicer so dobili knez Windischgrätz 4 glasove, Lašan, uradnik v pokoju, 2 glasa in Jombart 1. Čudno, prečudno je to, da pl. Wurzbach, c. k. deželni predsednik, in grof A. Auersperg, c. k. okrajni glavar Litijski, sta glasovala z ustavoverci! in tem bolj čudno je to, ker namestnik Njegovega Veličanstva grof Grüne je za Lipico in Prestranek poslal pooblastnici z naročilom, da se izročite volilcem iz spravoljubne (narodne) stranke! Ustavoverci so večer pred volitvijo imeli shod, v katerem se je stranka grofa Antona Auersperga in barona Apfalterna na vse kriplje ustila za to, da se volita spet dva taka, ki nista iz vrste velikih posestnikov (taki se zato med narodom navadno „najemniki“ imenujejo) namreč Lašan in dr. Schaffer; al ustavilo se je temu predlogu mnogo drugih volilcev tako strogo, da so se zbalii ustavoverci, da ne bi jih ti zapustili pri volitvi in potegnili z narodno stranko, in tako so popustili Lašana in Schafferja na cedilu. Da je pa naš popis volilnega gibanja popoln, naj dostavimo še to, da nas je srce zbolelo videti med volilci — dva vskoka narodne stranke. Vse pa je kazalo na to, da zmagajo narodnjaki, ako bi se marljivo vdeležili volitve.

— (*Iz seje deželnega odbora 9. dne t. m.*) Ker bi imele že 26. dne tega meseca po državni postavi od 27. julija t. l. občine (soseske) prevzeti opravila gnanstva (šuba), ki jih imajo zdaj cesarske gosposke v svojih rokah, zato je deželni odbor sklenil obrniti se na c. k. deželno vlado s prošnjo, da bi vsaj še tako dolgo te gospodske gnanstvo oskrbovale, dokler se ne vpeljejo nove velike županije; kajti sedanjim županijam bi nikakor ne bilo mogoče v tako kratkem času teh sitnih opravil prevzeti, za ktera je tudi potreba posebnega poslopja, ter bi brez dvombe nastale velike zmešnjave in nerednosti v opravilih z odganjanci, ako županije niso na to pripravljene. — Referent dr. Costa je razložil načela, po katerih naj deželni odbor nasvetuje prihodnjemu deželnemu zboru prenarredbo občinske postave in volilnega reda za mesto ljubljansko, ki je dozdej še zmirom imelo začasno postavo od leta 1850. Načela veliko veliko svobodnejšega volilnega reda memo dose danjega, pa tudi tistega, ki ga je tako imenovani „liberalni“ nemški mestni zbor nasvetoval, so bila po večini glasov sprejeta. — Pretresal je deželni odbor tudi od referenta dr. Jan. Bleiweisa izdelano novo osnovo deželne bolnišnice, ki jo deželni odbor ima predložiti prihodnjemu deželnemu zboru v potrjenje.

— (*Iz deželnega šolskega sveta.*) V seji 7. dne t. m. so bile sledeče važne obravnave. Po odpisu c. kr. ministerstva nauka je ljudskim našim šolam posebno po-

trebno novo slovensko berilo za 4. in oziroma 5. razred; ministerstva je tudi volja podpirati izdajo takega berila. Sklep dež. šolskega sveta je bil: g. Praprotniku naj se izroči sestava novega berila, da s pripomočjo gg. Tomšiča in Močnika izdelata načrt (program) nove knjige in ga predloži deželnemu šolskemu svetu, ta pa ga potem izroči ministerstvu v potrjenje. Pri tej priliki se je tudi sklenilo, c. k. deželno vlado prositi, naj ukaže tukajšnjemu c. kr. bibliotekarju, da nakupi vse novejšje šolske knjige pa tudi prejšnje, in jih v posebnem razdelku shrani, ker je jako obžalovati, da je ljubljanska c. k. knjigarnica pri zdatni zalogi tako nemarna, da nima vseh slovenskih knjig. — Vprašanje novomeškega c. k. okrajnega šolskega sveta je deželni šolski svet rešil z odgovorom, da neplačani šolski denar (šolnina) ne sme nobenih nasledkov imeti na otroka samega, da bi se zatega del izključil otrok iz šole itd., od staršev ali varhov pa naj se po postavni poti iztirja šolnina. — Okrajni šolski svet v Planini je predložil načrt opravilnika za krajne šolske svete, kterega je osnoval okrajni šolski inšpektor Stegnar in deželni šolski svet s pohvalo sprejel. Sklep je bil: naj se nekoliko popravljeni opravilnik v slovenskem in nemškem jeziku natisne v 800 iztisih in razpošlje vsem okrajnim šolskim svetom, da ga sprejmejo v vodilo. Pri tej priliki se je tudi čulo, kako predsednik okrajnega šolskega sveta, c. k. okrajni glavar g. Ogrinc maltretira ravnopravnost našega jezika. Zadnji čas bi pač bil, da take okrajne glavarje vlada dene v pokoj ali da jih požene v nemške kraje! Taki možje niso za kranjsko deželo. — Vprašanje: kako naj bi se udje krajnega šolskega sveta primorali k spolnovanji svojih dolžnosti, je rešil šolski svet s tem, naj se izprva podučijo po c. k. okrajnem glavarji in okrajnem šolskem nadzorniku; če pa dobrovoljni poduk ne pomaga, naj ostro ravnanje po postavi nastopi z nemarnimi. — Za šolskega služabnika (z 250 gold.) pri c. k. ljubljanski preparandiji je bil imenovan Janez Robida, magistratni služabnik, ako c. kr. ministerstvo notranjih oprav vsled dotične postave to imenovanje potrdi. — 15 učiteljem, ki so udje c. kr. okrajnega šolskega sveta in zunaj okraja stanujejo, se je za stroške potovanja k dotičnim sejam dovolila daljavi primerna odškodnina od 25 do 80 gold. za letošnje leto. — Vloga c. k. vodstva ljubljanske preparandije je bila med drugim rešena s tem, da deželni šolski svet odobri predlog vodstva, da le učitelji preparandije prednašajo nauke, a ne drugi tuji, — da se za leto 1872. od ministerstva naprosi 400 gold. za učne pomočke, in da za malo peščico kakih 5–6 učencev več ni treba nove sobe. — Ker je čas za razpis služeb na c. k. ženski preparandiji ljubljanski prekratek, je ministerstvo nauka dovolilo, da se začasno za učitelja postavi gosp. Lazar, katehet in vodja ljudske šole v Kranji, za ženska dela, glasovir in petje pa neka učiteljica v Idriji. Ker je osnova preparandije za ženske učiteljice vzlasti izprva zelo važna, je želeli in zahtevati, da učitelji in učiteljice se imenujejo le po poti očitnega konkurza. Vse te službe se bodo tedaj razpisale.

— (*Velikega sejma v pondeljek*) bilo je malo. Goveje živine se je prignalo le malo, in še ta bila je sloka, kajti debelo so tuji kupci iz Tirolskega, Salzburga itd. že na sejmih na deželi in doma po kmetih pokupili. Kolikor pa je je prišlo na sejm, se je prodala lahko in dobro. Več je bilo kónj in žebet, a tudi kupca precej, posebno za žebeta. Kramarski sejm je bil slab, kakor je že to pri „češpljovem sejmu“ navada. — Pred mostom so se po starodavni navadi sešli čbelarji

kranjski ter strdi (medu) ceno uganili na 20, 21 in 22 gold. za cent; kupca ni bilo veliko, ker nekteri so trdili, da bode strd pozneje cenejša.

— (Ker so profesor Enderjeve podobe) le še razstavljene do petka, toraj še enkrat in prav živo priporočamo slovenskemu občinstvu, naj ogledajo lepe naše gorenske kraje in gore, in s tem tudi pripomorejo, da se bo lože izvršil lepi namen te razstave, zložne poti delati na imenitne naše gore. Vstopnina je le 20 sold. Kakor smo že povedali, se razstava vidi v prostorih realkinih v Mahrovi hiši poleg šolske naše hiše. Naj je ne zamudi nihče! Razstava kaže blizo 50 podob, na priliko: Kranj, Radoljico, Tržič s „hudičevim mostom“, Bleško jezero, okolico jezera, Savico, Peričnik, Mangart, Kočno, Predel, Tomin itd. itd.

— (Dramatično društvo) napravi na čast veleslavnemu deželnemu zboru predstavo s pripomočjo Sokola, v soboto 16. dne t. m. v deželnem gledališču. Po vvodnem govoru se bode predstavljala veseloigra „Ni ljubosumen“ v 1 dejanji. Potem pride telovadba Sokolcev in skupine, konečno pa burka s petjem „Princ iz Arkadije“. — Ker je namenjen ves čisti dohodek te predstave pogorelcem v Vižmarjih, se je nadejati tem obilnejše vdeležbe. Sedeži se bodo dobivali v soboto od 10. do 12. ure zjutraj pri gledališki blagajnici in popoldne od 2. do 4. ure v pisarnici dramatičnega društva v čitalnici.

— (Oznanilo.) S 1. oktobrom se začne trikrat na teden podučevanje deklet v telovadbi in sicer v ponedeljek, sredo in petek vselej od 5. do 6. ure zvečer, o tem času naj se blagovolijo oglasiti one, ki se hočejo učiti telovadbe. — Dijaška telovadba se tudi prične z oktobrom, in sicer vsaki dan od 6. do 7. ure zvečer. — Telovadba učencev se prične tudi meseca oktobra, a telovadilo se bode vsako nedeljo popoldne od 3. do 4. ure.

J. Z. Veselý, načelnik „Sokola“.

Iz Idrije nam dohaja veseli glas, da jutri bode gotovo občespoštovani narodnjak gosp. Irkeč za deželnega poslanca izvoljen.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Volitve za deželne zборе so večidel dovršene. Mogoče je zdaj prevdarjati, kako so z volitvami poslancev ljudstva odgovorila na cesarjev klic: „mir bodi med narodi mojimi!“ Predno pa o tem kaj več povemo, naj opomnimo še enkrat, da deželni zbori na Pemskem, Poljskem, Dalmatinskem, Kranjskem, v Bukovini, Vorarlbergu, Istri in v Trstu niso bili razpuščeni; v tistih deželah pa, v katerih so vse poslance na novo volili, je izid volitev, kolikor se more danes povedati, ta-le:

Kedar se skliče prihodnji državni zbor, ki bode namen imel kazati pot, ki pelje k poravnavi med narodi avstrijskimi, utegne v zbornici poslancev sedeti naših (federalistov) 138, nemških centralistov pa le 65, in sicer

iz Pemskega federalistov	40,	centralistov	14,
iz Galicije	36,	„	2,
iz Moravskega	19,	„	3,
iz Tirolskega	10,	„	—
iz gornje Avstrije	8,	„	2,
iz dolnje Avstrije	—	„	18,
iz Salcburškega	—	„	3,
iz Štajarskega	2,	„	11,
iz Koroškega	—	„	5,
iz Kranjskega	5,	„	1,
iz Dalmacije	5,	„	—

iz Bukovine federalistov	5,	centralistov	—
iz Šlezije	—	„	6,
iz Vorarlberga	2,	„	—
iz Istrije	2,	„	—
iz Goriškega	2,	„	—
iz Trsta	2,	„	—

Po takem bode, ako se tu ali tam kak poslanec ne prevrže, 138 poslancev spravoljubnih (federal.) nasproti stalo 65 poslancem, ki se zagrizeni držijo decemberske ustave, Avstriji pogubivne, za katero ogromna večina narodov ne mara, in med unimi vidimo tudi zastopnike čisto nemških dežel kakor je nemška Tirolska, Vorarlberška in gornja Avstrija. Po takem se bodo le poslanci doljno-avstrijski, štajarski, koroški in salcburški upirali proti poravnavi in spravi med narodi avstrijskimi; vendar bo njih upor jalov, kajti spravoljubna federalistična stranka bode imela postavni dve tretjini večine, po kateri se sme prekucniti decemberska ustava. Borba bode imenitna, ki se bode že v deželnih zborih pričela, kedar bode vlada predložila načrt novega volilnega reda za volitve deželnih poslancev.

Vsi sprevidni možje, kateri se s politiko pečajo, so že pred volitvami prevideli, da večidel avstrijskih narodov srčno želí, da bi konec bil vseh narodnih preprirov, in da so nam časi miru in pokoja sila potrebni; — al da bodo — razun spodnje po Dunaji navdahnjene Avstrije in Korošcev — vsi kmetje cele Avstrije skoro enoglasno, da bodo vsi na kmetih bivajoči žlahtniki in veliki posestniki bogate Moravije in zgornje Avstrije na vprašanje ministerstva tako odločen in dobrodejin odgovor dali, tega nihče ni pričakoval; zdaj lahko rečemo, da je zreli um prostih kmetov vso vrtoglavnost nemčurskih politikarjev in jezičnih dohtarjev premagal in osramotil. Slava jim!

Stranke, ktere še zdaj po dovršenih volitvah nasproti stojé, so po zadnjem številjenji decembra 1869. leta sledeče:

Na naši strani stojé:

Zgornja Avstrija, ki šteje	736.557	prebivalcev
Primorje	600.525	„
Tirole in Vorarlberg	885.789	„
Pemska	5.140.544	„
Moravska	2.017.274	„
Galicija	5.444.689	„
Bukovina	513.404	„
Dalmacija	456.961	„
Kranjska	466.334	„

skupaj 16,262.077 prebivalcev.

Nasproti nam stojé:

Doljna Avstrija, ki šteje	1,990.708	prebivalcev
Salcburško	153.159	„
Štajarsko	1,137.990	„
Koroško	337.694	„
Šlezija	513.352	„

skupaj 4,132.903 prebivalcev.

Ako primerimo zdaj številke dežel, ki so na naši strani s številkami nasprotnih, je očitno kot beli dan, kako sijajno resnica stoji nad zvijačami! — 16 milijonov in 262.077 naših proti 4 milijone in 132.903 nasprotnikov. Zmaga je naša in sicer tako velikanska kakor še nikoli, kar se vojskujemo s sleparijami ustavoverske klike. Bog pomozí dalje!

Kursi na Dunaji 12. septembra.

5% metaliki 58 fl. 90 kr.	Ažijo srebra 118 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 68 fl. 90 kr.	Napoleondori 9 fl. 47 kr.